

comunica[ció]

entrevista

*“S'està tomant a treballar
com al principi”*

Rafa Contreras, Premi Narcís 2012

Per Carles G^o Tormo i Sergi Mira

Com van ser els teus començaments?

Vaig estudiar Art Dramàtic tres anys en el Micalet i vaig traure el diploma del Conservatori, al mateix temps estava treballant en alguns grups, cap al 1975 era l'època del teatre independent, existien el PTV, on estaven Eduardo Zamanillo, Paco Alegre, Enric Garcia, Isabel Requena, Isabel Rocatti... i més tard, ja en l'etapa dels clowns, em vaig incorporar jo, i també Amparo Mayor, Janto Gil, José Luis Sáiz... Aleshores existien el Grup UEVO a la Universitat, Carnestoltes, que dirigia Juli Leal, El Rogle, que portaven els germans Sirera, Pluja, L'Horta, el Grup 49, que dirigia Manolo

Molins... Van sorgir d'una necessitat de distanciar-se del teatre comercial i del teatre oficial que es feia aleshores, tant des del punt de vista formal com dels continguts socials i polítics, no oblidem que patíem una dictadura amb una censura forta a l'aguait. Hi havia un circuit, però no hi havia diners.

Destacaven a nivell estatal Els Joglars, Comediants, Esperpento de Sevilla, el Grupo Tábano de Madrid, amb Juan Margallo, Petra Martínez, Santiago Ramos... Aquests grups els podien veure regularment ací al Teatre Micalet i al València Cinema, i recorde que tenien molt d'èxit. Quan els grups d'ací ana-

vem a Barcelona solíem actuar al Teatre Capsa i a Madrid a la Sala Cadarso. Poc després es va fundar el Teatre Lliure amb Fabià Puigserver, Lluís Pasqual, Lluís Homar, Anna Lizaran, Pere Planella... El teatre institucional i comercial es va nodrir posteriorment del teatre independent d'aquella època i, sens dubte, va guanyar molt.

Vaig començar en 1975 fent teatre infantil amb el grup El Galliner i poc després me'n vaig anar a treballar amb un grup de Valladolid que es diu Teloncillo, encara existeix. Anàvem actuant pels circuits independents i semiclandestins, dormint moltes

La comèdia de les equivocacions

La bona persona de Sezuán

vegades en cases particulars de la mateixa gent que programava.

Quan vaig tornar a València l'any 78, el PTV estava en fase de canvi i li vaig proposar a Zamanillo fer un espectacle de clowns. Podríem dir que allò va ser el principi d'una bona amistat, creàrem els personatges i Zamanillo es va posar a escriure totes eixes històries tan divertides que representaven i que encara continuen fent-se. Funcionàvem amb una autonomia total, actuant per tot l'Estat. A princis dels 80 treballàvem també a

TVE, en els programes "La cometa blanca" i "El carro de la farsa", els personatges es van fer molt famosos: Piojo (E. Zamanillo), Panotxa (R. Contreras), Miquel (P. Alegre), Serpentina (Amparo Mayor), i el nostre músic, Janto Gil. Vam tindre una molt bona relació que després va continuar en l'època del doblatge.

En teatre també vaig treballar a la Sala Escalante, fent "La comèdia de les equivocacions", de W. Shakespeare (1987), dirigida per Juli Leal, on estaven Juanjo Prats, Ramon

Moreno, Josep Palanca, Alicia Escurriola, Pepa Juan, Pilar Almeria... En el Centre Dramàtic de la Generalitat Valenciana vaig fer "El casament", de B. Brecht, en 1992, que precisament va ser l'any que em vaig casar amb Cristina Rodríguez, també actriu. Primer, férem la funció a la Moratin i després a la Sala Quatre del Rialto.

També vaig actuar amb L'Om de Santiago Sánchez, on vaig substituir Germán Montaner. Al Micalet vaig fer "La ruleta russa" i "La bona persona de Sezuán".

Amb quin personatge dels que has fet et quedaries?

Del teatre em quede amb Panotxa, i també amb "La comèdia de les equivocacions" que feia Dromi de Siracusa, d'un dels criats. Del doblatge he doblat tot el que s'ha fet en valencià de Woody Allen, va ser un dels reptes més importants que he fet, jo m'he dedicat bàsicament a dirigir i triar els actors i actrius per a cada personatge, però quan arribà "Annie Hall", ho vaig veure clar i va anar molt bé, després vam fer un cicle. Va ser

l'única gosadia que he fet en la meua vida. Em vam donar el Premi Tirant de Doblatge. També he doblat la veu de Jerry Lewis, Mickey Rooney i molts secundaris.

Has treballat en teatre, doblatge, audiovisual,...

Vaig triar pel doblatge perquè em donava molta estabilitat, em vaig sentir molt a gust en una sala de gravació. He passat més de vint anys com a director artístic de doblatge a Tabalet Estudis. En TVV vaig fer personatges anecdòtics en "Triu tres", un programa concurs que presentava Ximo Rovira. També

vaig treballar com actor en les pel·lícules "Best seller", de Carlos Pérez Ferre i "La camisa de la serp", de Toni Canet. Alguna col·laboració en "Benifotrem", "Maniàtics" o "Bon dia, bonica".

A València és molt complicat fer una temporada teatral sense ajuda pública, com a Madrid o Barcelona, i des de fa uns anys el Circuit Teatral Valencià està pràcticament liquidat, s'està tornant a treballar com al principi. Ara done alguns cursos de doblatge i participe en el Màster de la UPV a Gandia, en una assignatura que es diu Tècniques de Doblatge.

I de tant en tant, si hi ha alguna cosa de doblatge, treballo com actor o director. Però tot està molt paralitzat.

Com penses que ha canviat l'ofici de l'actor en aquests anys?

És una pena que el moment actual siga tan roï, perquè fins que va arribar la crisi s'havien fet molts progressos, molt interessants. Ha hagut una base i una bona dinàmica i les condicions de les produccions comparades amb els inicis eren prou bones. L'aparició del doblatge va generar una certa estabilitat

econòmica i es va crear la necessitat de sindicar-se. L'any 1989 vam fundar l'AAPV i es va negociar el Conveni. Es va avançar molt.

Ha millorat també la formació dels actors amb l'aparició de les diferents escoles, la gent que va eixir de l'ESAD amb Diaz Zamora de director a principis dels 80 són els mestres actuals: Rafa Calatayud, Carles Alberola, Carles Alfaro, Rosanna Pastor, Ramón Moreno, Jaime Pujol, Vicent Genovés, Victòria Salvador, Juanjo Prats, Aureli Delgado, Chema Cardeña... I més gent que ha anat incorporant-se després.

Doblatge amb Edu Borja, Josep Manel Casany i Ramón Pasqual

Rafa Contreras amb el Premi Narcís

Amb Eduardo Zamanillo i Paco Alegre

Rafa Contreras en un moment de l'entrevista